

Predikan i Kindaholms församling 2016 av Tobias Bäckström

4 sönd. i trefaldighetstiden

"Att inte döma"

Sakarja 7:8-10

Rom14:11-14

Joh 8:1-11

Ps: 751, 217, 73, 289

Fällan var listigt gillrad och påminner om när de kom till Jesus med frågan om skatt till kejsaren. Här gällde frågan om Mose lag. Skulle Jesus verkligen ställa sig över Mose lag? Ska inte rättvisa råda? Eller tänker han sätta lagen åt sidan och vara barmhärtig?

Det här är ju ett dilemma som ofta återkommer. Sanning och rättvisa eller barmhärtighet och mildhet. Det är lätt att hålla fast vid principer om man slipper konfronteras med enskilda fall. Vi läser till exempel ofta om hur lagen drabbar enskilda människor på ett sätt som inte var tänkt. Här hamnar vi lätt i ett av två diken. Det ena är att vi vägrar att kompromissa. Lagen ska gälla alla, vi gör inga undantag, det finns inga förmildrande omständigheter. Det andra diket är att vi börjar tumma på sanning och rättvisa, vi sänker ribban. Vi säger att allt är okej, allt är tillåtet.

Men måste man inte välja något av de perspektiven: sanning och rättvisa eller barmhärtighet och mildhet. Inte går det väl att hålla fast vid båda perspektiven?

Ja, låt oss se på dagens evangelium, hur lyckas Jesus? Vilket dike hamnar han i: är han kompromisslös och tydlig: "Visst, kasta era stenar bara" eller faller han till föga när han står öga mot öga med det enskilda fallet och upphäver hela lagen: "Allt är tillåtet, var och en kan göra som han behagar"?

Nej, Jesus upplöser inte lagen. Han säger inte att den inte längre gäller. Han förbjuder dem inte att stena henne. Det han gör är att flyttar deras fokus från kvinnan till dem själva. Innan var de upptagna med kvinnans synd, nu tvingas de rannsaka sig själva. Jag då, måste de tänkta, har jag inte gjort något? Är jag själv felfri? Och de insåg, de äldsta först, att de alla satt i samma båt som kvinnan. Ingen hade rätt att döma henne.

Men Jesus själv då? Inte heller jag dömer dig säger han. Men har Gud ändrat sig? Samme Gud som gav Mose lagen har nu kommit till människorna i Jesus Kristus. Och Gud kan väl inte ändra sig? Om det var dödsstraff för ett visst brott, en viss tid, kan Gud då vid en annan tid säga, nej, nu gäller det inte längre. Och i 3 Mos 20 står det ju mycket tydligt: "Om en man begår äktenskapsbrott med en annan mans hustru, skall både äktenskapsbrytaren och äktenskapsbryterskan straffas med döden."

Nej, Gud kan inte ändra sig. Ändå har något nytt inträffat med Jesus, som gör att vi kan läsa Gamla testamentet i ett helt nytt ljus. Fariséerna ställde honom mot väggen: "Mose föreskriver... vad säger du?" Underförstått: inbillar du dig att du är förmer än Mose, vågar du gå emot honom. Ja, det vågar han faktiskt, i bergspredikan säger han: "Ni har hört att det blev

sagt... men *jag* säger er”. Han skulle ha kunnat svara fariséerna detta: ”Visst, Mose föreskriver... men nu talar jag!” Jesus kommer med samma auktoritet som skriften. Men ändå upphäver han inte lagen, han fullbordar den.

Jesus frikänner kvinnan, men inte för att hon *inte* skulle ha syndat, det hade hon. ”Gå nu och synda inte mer”, den meningen förutsätter ju att det hon gjort var synd i Guds ögon. Jesus ser alltså inte mellan fingrarna, han säger inte att Mose hade fel!

Men hur kan han då säga: ”jag dömer dig inte”. Jo, därför att han själv tagit på sig straffet i hennes ställe. Kvinnan hade gjort en synd som krävde dödstraff. Och dödstraffet *blev* verkställt. Det verkställdes på Golgata.

Kvinnan får här representera hela mänskligheten, var och en av oss står där framför Jesus. Vi har blivit tagna på bar gärning med brottsliga gärningar, gärningar med dödsstraff på skalan. Och det största brottet är kanske också just otrohet; otrohet mot Gud, mot att vi brutit hans förbund. Brutit mot första budet: ”Du skall inte ha andra gudar vid sidan av mig”.

Men här kommer de goda nyheterna: det är Jesus som är domaren. Något rätt gjorde alltså de här fariséerna som ville ställa Jesus på prov: de kom med kvinnan *till Jesus!* Paulus talar i Galaterbrevet om lagens uppgift att driva oss till Kristus. Utan att förstå det var det just det fariséerna gjorde, de utförde lagens uppgift att föra kvinnan till Jesus.

Om du har lyssnat till lagen, Guds krav på dig och mig, så står också du där med hängande huvud framför Jesus. Lagen har fört dig till honom. Och Jesus är *den ende* som kan förena sanning och rättvisa med barmhärtighet och mildhet. Där vi lätt hamnar i ytterligheter, antingen att vi blir hårda och kompromisslösa eller fega och principlösa, där är Jesus varken heller. Han ser inte mellan fingrarna, han kallar saker vid sitt rätt namn: en synd är en synd. Men han säger också: ”jag dömer dig inte”. Domen har han själv tagit på sig.

Kvinnan är en förebild för oss. Visserligen gjorde hon inte så mycket, men en viktig sak gjorde hon. Hon stod kvar! Fariséerna som knuffat fram henne gick ju därifrån. Den första impulsen hos henne borde rimligen ha varit att också snabbt försvinna. Men hon förstår att det är Jesus som hon behöver, bara han kan rädda hennes liv som blivit så fel. Och hon gör ingenting för att förklara sig eller försvara sitt handlande.

Gör som kvinnan, stå kvar framför Jesus även när du vet med dig att du gjort fel. Det är bara Jesus som kan ge dig absolution, det kan inte lagen göra. Lämna du Jesus har du bara lagen att förhålla dig till. Lag och krav från dig själv, från omgivningen, från samhället och från Gud. Krav som kommer från dig själv och andra är ibland är rättmätiga men många gånger också orimliga. Men oavsett om de är rättmätiga eller inte har de ett gemensamt: du kommer inte kunna leva upp till dem.

När lagen har fört dig till Jesus så har den gjort sitt: gör som kvinnan. Stå kvar inför honom som säger: ”inte heller jag dömer dig, gå nu och synda inte mer.”